

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเกษตรกรด้วยนวัตกรรมด้านการเกษตรใน ตำบลอวกแก้ว อำเภอลำดวย จังหวัดลำปาง
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผศ.จิฎิกานต์ สุริยะสาร , รศ.ดร.พรชนก ทองลาด และ ผศ.เบญจวรรณ เกลลิต
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ปี พ.ศ.	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการสร้างนวัตกรรมเพื่อ
การเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลอวกแก้ว 2) เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลเกษตร
อินทรีย์สู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลอวกแก้ว และ3) เพื่อการ
สังเคราะห์องค์ความรู้จากผลการดำเนินโครงการวิจัยภายใต้แผนวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ นักวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ใน
เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลอวกแก้ว อ.ลำดวย จ.ลำปาง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การ
วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยมีดังนี้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่ม
เกษตรกรด้วยนวัตกรรมด้านการเกษตรในตำบลอวกแก้ว อำเภอลำดวย จังหวัดลำปาง พบว่า

1) การพัฒนาแนวทางการสร้างนวัตกรรมของชุมชนสามารถเป็นต้นแบบของการเกษตร
อินทรีย์เริ่มจากการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการกลุ่มสามารถก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้
ในการสร้างนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกิดขึ้น นำความรู้มาถ่ายทอด
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและวิจัยในอนาคต ทำให้เกิดประโยชน์ใน
เชิงวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และชุมชน

2) แนวทางการขยายผลสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่นพบว่า ชุมชนอวกแก้วมีศูนย์การเรียนรู้
ต่างๆ ภายในชุมชนจำนวน 10 ศูนย์โดยแต่ละศูนย์การเรียนรู้จะมีจุดเด่นที่แตกต่างกันจึงสามารถเลือก
วิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำไปต่อยอดและประยุกต์ในการจัดการอาชีพของตนเองและชุมชนตามบริบท
และสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ได้

3) องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากวิธีการจัดการที่พึ่งตนเองเป็นหลัก นำมาทดลองทำด้วยตนเอง
ลงมือทำจนประสบความสำเร็จ จนเกิดความชำนาญและรู้จริงในเรื่องนั้นๆ จากนั้นถึงเผยแพร่และ
ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้อื่นเพื่อเป็นแบบอย่าง รวมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาชุมชนตนเอง สู่ชุมชนจนเกิดกระบวนการจัดการชุมชนตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยสามารถ

ต่อยอดพัฒนาเป็น “วอแก้วโมเดล” เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่อยู่ในวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วอแก้วนำไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชนที่มีความสนใจ และต้องการให้ชุมชนตนเองสามารถปรับเปลี่ยนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในพื้นที่ชุมชนอื่น

คำสำคัญ : การพัฒนา,คุณภาพชีวิต,นวัตกรรมด้านการเกษตร

Research Title	Development of Life's Quality for the Farmer Group with Agricultural Innovations in Wor-kaew Sub-district, Hang Chat District, Lampang Province.
Researcher	Titikarn Suriyasarn , Pornchanok Tonglad and Benchawan Laolalit
Organization	Faculty of Management Science Lampang Rajabhat University
Year	2019

ABSTRACT

The main objective of this study were 1) to development of guidelines for creating innovations for participatory organic agriculture in Wor-kaew community. 2) to guidelines for expanding organic agriculture to utilization in other areas with participation. And 3) to Synthesis of knowledge from the results of research projects under the research plan. The target group included by 80 persons of a community development specialist, headman, assistant headman and organic farmers in responsibility area of sub-district administration organization Hang Chat district, Lampang province. The research tools were the questionnaire guideline and group conversation guideline which using content analysis. The result were as follows :

1) The development of community innovation methods can be a model of organic agriculture. Beginning with strong community leaders, Group management can create knowledge. Creating innovative organic agriculture with the participation of the community. Knowledge to share and exchange knowledge with each other. Used for future development and research. Resulting in academic, economic, social, and community benefits

2) The guidelines for expanding organic agriculture to utilization in other areas with participation found Wor-Kaew community has a learning center. Within the community of 10 centers. Each learning center has different strengths. So can choose the right method In order to further develop and apply in their own career management. And Community according to the context and environment of each area.

3) New knowledge resulting from self-reliant management methods. Bring to try it by yourself. Do it successfully. Until becoming proficient and know the truth about that matter. From then on, to disseminate and transfer that knowledge to others as an example. Including incentives for people in the community to participate in the development of their own communities. To the community until the process of managing the community itself is sustainable Which can be further developed into "Wor-Kaew Model" in order to support farmers in the enterprise of Wor-Kaew organic agriculture to convey to the communities that are interested. And want your own community to be able to adjust to be a concrete group in other community areas.

Keywords : development, life's of quality, agricultural innovation

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง ด้วยทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2562 ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว เจ้าหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชุมชนวอแก้วที่ให้องค์ความรู้ ประสบการณ์และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับคณะผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

อนึ่ง คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอธิการบดีและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่ให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้รายงานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งคุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบให้แก่พระคุณบิดา มารดา ตลอดจน ผู้ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์ข้อมูล แก่ผู้วิจัย

ฐิติกานต์	สุริยะสาร
พรชนก	ทองลาด
เบญจวรรณ	เลาลิต

พ.ศ.2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
ขอบเขตการวิจัย	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
บทที่ 2 แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม	16
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	16
นวัตกรรมด้านการเกษตร	21
ชุมชนต้นแบบ	23
เกษตรกรรมยั่งยืน	24
ทบทวนวรรณกรรม	35

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิจัย	42
การพัฒนาแนวทางการสร้างนวัตกรรมเพื่อการเกษตรอินทรีย์	42
แนวทางการขยายผลเกษตรอินทรีย์สู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น	48
องค์ความรู้จากผลการดำเนินงาน	53
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
บรรณานุกรมภาษาไทย	75
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	76
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก รูปภาพ	79
ประวัติผู้วิจัย	83

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	สังเขปการวิเคราะห์หมโนทัศน์ของชีวิตและสุขภาพ	17
2.1	กรอบแนวคิด”คุณภาพชีวิต” เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	18